

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VII. Idem in (a) Concilio Generali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

si pileum imponat capiti ejus, qui ad supplicium ducitur, referunt, & probant Baldus, & Paulus Castrensis *in l. adjēctos, C. de appellat.* Bartholom. Capol. *cantel. 2.* Fornerius *rer. quotid. ubi supra*, Rouffel. *hystor juris Pont. lib. 2 cap. 10.* De Ecclesia verò, ac ejus ambitu, ac cœmeteris ægimus infra *in capite Ecclesia, hoc titul. de immune. Eccles.*

14.
Traditur
ratio deci-
dendi.

His suppositis ratio præsentis assertionis, & hujus immunitatis provenit ex veneratione, quæ debetur Ecclesiæ, quia ejus honor læditur, si ille, qui confugit ad ipsam, violenter extrahatur. Accedit, nam si apud Gentiles ii, qui deprecabantur ad mortem ob scelus aliquod, si aram, si Dei simulacrum tenuissent, si denique Principis statuas, aquilas, signaque castrensis amplexi fuissent, se religione tutabantur, eosque inde abstrahere per vim piaculum erat; nonne æquum fuit vero Numinis nihilo minus venerationis impendi à Christianis, quam à Gentilibus vanissimis illis, commentitiisque Diis tribueretur? ut agebat Nicolaus *cap. 95. ad consula Bulgar.* supra relatus pro illustratione conclusionis. Adde hoc esse divinæ Majestatis documentum, dum ejus aedes, & templa, in quibus DEUM veneramus, illiq̃ e sacra facimus, apud nos sacrosancta adèd habentur, ut illa violari credamus, si qui ad ea confugerint, ut tuti esse possint, in loci sanctitate præsidium nostro vitio non invenerint. Tandem hæc immunitas pertinet ad rectam Reipublicæ gubernationem, ut post patratas cædes incitati vindictæ libidine animi eorum, quorum interest, priùs resideant, & componantur, atque ita consilio potiùs quam impetu res peragatur. Rectè ergo tot Ecclesiæ canonibus supra relatis statutum est, ne confugientem ad Ecclesiam quis audeat violenter extrahere. Hanc immunitatem variis, & miris prodigiis illustrat Theophilus *tom. 6. in Achatisto, fol. 485.* & confugientem ad Ecclesiam extrahens jure civili puniebatur capitali poenâ, *l. presertim, C. de his qui ad Ecclesiam: docent Menoch. de arbitr. lib. 2. capite 360. numero 68.* Farinac. *de carcerib. questione 28. numero 2.* & *in opusc. de immune. capite 20. numero 309.* Tusch. *verbo Ecclesia, conclus. 4. numero 2.* Azor *2. part. lib. 9. cap. 9. questione 11.* licèt, ut notarunt Suarez *dicto tom. 1. de relig. libro 3. capite 13. numero 1.* Bonacina *de immune. questione 6. §. 6.* hæc poena abrogata sit consuetudine. Sacris canonibus punitur hoc crimen multa triginta librarum examinari argenti, & judex potest eam poenam augere,

aut, minuere pro delicti, & delinquentium conditione, *capite si quis contumax 17. quest. 4.* excommunicatio infligenda est, & poenitentia publica imponenda, *cap. sent. cap. fratres, cap. defenit. 17. quest. 4.* quas poenas innovavit Gregorius XIV. *in d. sua bulla, §. 19.* hanc tamen centuram minimè reservatam esse Pontifici, sed à quolibet confessario tolli posse, docuerunt Diana *part. 1. tractatu 1. resol. 41.* aliis relatis Gibalinas *de censur. in synopsi, verbo Immunitas*, Castropalao *tract. 11. disputat. unic. punct. 12.* qui proximi tradit pro his locis, in quibus non est recepta bulla Gregorii.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta, nam ex hac immunitatis concessione non rectè deducitur, Ecclesiam delicta fovere; nam Ecclesia defendendo confugientes ad eam, non fovet peccata, sed concedit misericordiam delinquentibus, ut rectè notarunt Gutierrez *pract. lib. 3. quest. 5. num. 9.* Germonius *lib. 3. de sacror. immune. cap. 16. num. 15.* & licèt interit Reipublicæ, ne delicta maneant impunita, etiam Reipublicæ interest, quod Ecclesiæ sint refugium confugientibus ad ipsas, ob honorem & reverentiam Deo debitam, quod est majus bonum in ordine superiori; nec exinde datur occasio delinquendi, sed potiùs sumitur à malitia hominum talis occasio. Unde cum hæc immunitas sit statuta propter majus bonum, quod ipsa Ecclesia intendit, non debet prædicta occasio attendi. Etenim hujusmodi immunitas est primò majestas, reverentia, & honor Ecclesiis debitus. Secundò misericordia Dei, & benignitas Ecclesiæ. Quod autem ex hac immunitate nonnulla incommoda sequantur, non propterea abolenda, aut reprobanda ea est, quia nulla in regimine Ecclesiastico, live civili institutio, quantumvis bona, est, ex qua mali occasionem non arripiant scelera committendi. Quid enim melius, & sanctius, quam misericordia Dei? & tamen impitubuntur ea. Nec obstat augmentum dubitandi rationis deductum ex dicto capite *1. d. homicid. in 6.* nam ut supra dixi, licèt Innocentius III. in præfati tantum latrones, & agrorum depopulatores immunitate non gaudere dixerit; tamen ex aliis constitutionibus Pontificiis, & bulla Gregorii XIV. aliis etiam enormia delicta perpetrantibus hæc immunitas denegatur, ut referunt Barbosa *in præfatis, Thom. Bennus tom. 2. de immune. cap. 16.* & in his casibus si judex Ecclesiasticus pronunciaverit, reum immunitate gaudere, à tali sententia appellari non potest: pluribus relatis docet Barbosa *libro 1. voto 8. num. final.*

CAPUT VII.

Idem in (a) Concilio Generali.

ADversus Consules, & Rectores civitatum, vel alios, qui Ecclesias, & Ecclesiasticos viros (b) tallis, seu collectis, & exactionibus aliis adgravare nituntur, volens immunitati Ecclesiasticæ Lateran. Concilium providere, præsumptionem hujusmodi sub anathematis distractione prohibuit, & transgressores, & fautores eorum excommunicationi subjacere præcepit, donec satisfactionem impenderint competentem. Verùm si quando fortè Episcopus simul cum clericis tantam necessita-

necessitatem, & utilitatem perspexerint, ut absque ulla coactione ad relevandas utilitates, vel necessitates communes, ubi laicorum non suppetunt facultates, subsidia duxerint per Ecclesias conferenda, prædicta laici humiliter, & devotè recipiant cum gratiarum actione: propter imprudentiam tamen quorundam Romanus Pontifex prius consulatur, cujus interest communibus utilitatibus providere. Quia verò nec sic quorundam malitia contra Dei Ecclesiam conquevit, adjicimus, ut constitutiones, & sententiæ, quæ à talibus, vel de ipsorum mandato fuerint promulgatæ, inanes, & irritæ habeantur, nullo unquam tempore valituræ. Caterùm quia fraus, & dolus alicui patrocinarì non debet, nullus vatio decipiatur errore, ut intra tempus regiminis sustineat anathema, quasi post illud non sit ad satisfactionis debitum compellendus. Nam & ipsum, qui satisfacere recusaverit, & successorem ipsius nisi satisfecerit intra mensem, manere decernimus Ecclesiasticâ censurâ conclusum, donec satisfecerit competenter: cùm succedat in onere, qui in honore substituitur.

NOTÆ.

1. (a) **G**enerali.] Lateranensi videlicet sub Innocentio III. ubi *cap. 6. & in quarta collectione, sub hoc tit. cap. 3.* reperitur textus hic. De hoc Concilio nonnulla notavi in *cap. 1. de summa Trinit.*

(b) **Tallius.**] Tallia nomen à talliando, id est incidendo accepti; quoniam de bonis illatio hæc velut abscinditur, & talliatur: inter genera exactionum eam refert P. Blesensis *epist. 102.* ibi: *Quid de tallis. & actionibus? quid de obventionibus placitorum, & ceteris improbis excorsionibus loquar?* Exponunt Lindembrogus in *glossar. verbo Tallis.* Voslius de *utiis ferm. lib. 2. cap. 18.*

COMMENTARIUM.

2. **A**rgumentum hujus textus prorsus idem est cum capite *non minus, supra hoc tit.* ubi refertur canon Concilii Lateran. cujus hic meminit Innocent. III. nisi quod hic plus additur cautionis contra Consules, vel Magistratus, vel Officiarios civiles, qui clericis exactionibus oneraverunt. Primum ut clerici prius Romanum consulant Pontificem, quam in exactiones ulla hujusmodi, etiam voluntarias, atque spontaneas consentiant. Secundò ut constitutiones, & sententiæ laicorum talium (qui nimirum propter vexatos clericos excommunicati fuerint, sicut in ipso fonte clariùs exprimitur) inanes, & irritæ sint, nec ullo tempore convalescant. Tertio, ut excommunicatio talium laicorum periret etiam finito ipsorum

officio, vel magistratu; quin immò, ut & successores eorumdem simili involvantur excommunicatione, nisi intra mensem satisfecerint. Sed quia de hac immunitate latè egi *suprà in cap. non minus, hoc tit.* in præfenti tantùm referam, quæ ab Innocentio specialiter adjiciuntur. Primò videlicet, ut clericis tributa imponi non possint, etiam ob communem necessitatem, absque consensu Summi Pontificis: quod etiam firmarunt Alex. IV. in *cap. 1. cap. clericis, hoc tit. in 6.* Benedictus XI. in *extravag. unic. hoc tit.* Bulla in Cœna Domini, §. 18. & ita docuerunt Lugo *rom. 1. de iustitia, disput. 36. sect. 8. num. 127.* Gregor. Lopez in *l. 54. tit. 6. partit. 1.* Azevedo in *l. 1. titul. 3. lib. 1. recopil. num. 7.* Gutierrez *lib. 1. practic. q. 6. num. 3.* Azor *tom. 1. mor. lib. 5. cap. 13. quest. 8.* Bonacina *tom. 3. disput. 1. q. 19. punct. 3. §. 3. num. 15.* Castropalao *tom. 1. tract. 12. disput. unic. punct. 11. num. 7.* Diana *p. 7. tract. 1. resol. 9.* Castillo *tom. 7. de tertis, cap. 9. num. 50.* Illud etiam adjecit Innocentius III. in præfenti, ut videlicet ordinationes laicorum excommunicatorum propter tributa imposita clericis irritæ sint, ac inanes, nec ullo tempore convalescant, sive detecta sit causa excommunicationis, sive non, ut exponit Boëtius Epon. in *præsenti, num. 12.* Tandem adjecit Innocentius, ipsos Magistratus sæculares etiam deposito officio non liberari ab excommunicatione jam incurfa; immò conveniri posse propter vexationem factam Ecclesiasticis personis, etiamsi utilitas principaliter ad Rempublicam spectaret, ut explicat Boëtius Epon. in *præsenti, num. 53.*

CAPUT VIII.

Idem in (a) eodem.

Quia plerique Prælati, ut (b) procuracionem aut servitium aliquod impendant Legato vel alii, plus extorquent à subditis, quam (c) solvunt, & in eorum damnis lucra sectantes, quærunt prædam potius quam subsidium in subjectis, id de cætero fieri prohibemus. Quod si quis fortè præsumpserit, & sic extorta restituat, & (d) tantumdem cogatur (c) pauperibus elargiri. Superior autem cui fuerit querela deposita, si negligens fuerit in hujusmodi executione statuti, subjaceat ultioni.

NOTÆ.